

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-19>

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ADMINISTRATIVE PROCEDURE OF UKRAINE AND THE SLOVAK REPUBLIC

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ УКРАЇНИ ТА СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Hrytsenko V. Ye. Гриценко В. Є.

*Teacher of the Odesa Institute of private
joint-stock company "Higher education
institution "Interregional Academy of
personnel management",
graduate student of private joint-stock
company "Higher education institution
"Interregional Academy of personnel
management"
Odesa, Ukraine*

*викладач Одеського інституту ПрАТ
«ВНЗ «Міжрегіональна Академія
управління персоналом»,
аспірант ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна
Академія управління персоналом»
м. Одеса, Україна*

З розвитком та демократизацією громадянського суспільства в Україні та адаптацією законодавства України до стандартів та принципів ЄС з метою бути частиною Європейського співтовариства виникла необхідність масштабного реформування системи адміністративної сфери в Україні, зокрема розроблення та впровадження прозорої та ефективної адміністративної процедури, спрямованої на швидке, об'єктивне та неупереджене вирішення адміністративних справ та налагодження прозорої та ефективної взаємодії особи та органів державної влади та місцевого самоврядування.

Кодифікація адміністративно-процедурного законодавства є одним з найскладніших аспектів адміністративної реформи, який досі не був реалізований.

Наразі норми, які регулюють адміністративну процедуру, розпорочені в різних юридичних актах з різною юридичною силою. Це призводить до значних прогалин у правовому регулюванні адміністративно-процедурних відносин, які можуть бути врегульовані лише шляхом прийняття спеціального закону [3, с. 177–178].

З проголошенням незалежності України до 2022 року загальна адміністративна процедура, яка б регулювала широке коло правовідносин між державою та приватним сектором, була відсутня, замість цього різні сфери взаємодії держави з фізичними та юридичними особами регулювалися окремими правилами, законами, постановами, інструкціями тощо. Внаслідок цього виникало багато прогалин та суперечок між різними законодавчими актами, тому прийнятий в 2022 році Закон України «Про адміністративну процедуру» [1]

покликаний уніфікувати та визначити єдину адміністративну процедуру для всіх суб'єктів.

Україна не є першою державою на пострадянському просторі, яка прийняла відповідний нормативно-правовий акт, подібні закони існують у багатьох країнах, зокрема і в Словацькій Республіці, яка ще в далекому 1967 році прийняла відповідний закон та має довгу історію його правозастосування та подальшої імплементації, як член ЄС, і узгодження з нормами Європейського Союзу [5, с. 10–33].

Порівнюючи нормативно-правові акти України та Словаччини, вбачається, що законодавцями було визначено певні принципи діяльності органів публічної адміністрації з приватними особами, проте в українському законі вони є деталізованими, та сутність та зміст адміністративної процедури, що є досить прогресивним, створює певні рамки діяльності відповідних органів і в подальшому дає можливість надати оцінку відповідності прийнятого акту закріпленим у законі принципам.

При порівнянні нормативно-правових актів двох вищезазначених країн можна виділити спільні риси, до яких відноситься:

- Зовнішній правозастосовний характер: адміністративна процедура спрямована на підготовку та прийняття адміністративного акта або укладання публічно-правового договору.

- Адміністративний розсуд (дискреційні повноваження): адміністративний орган самостійно обирає відповідну форму дій для кожного конкретного випадку.

- Принципи адміністративної процедури: пріоритет надається принципам, таким як верховенство права, пропорційність, офіційність та ефективність тощо.

- Виключення (відвід) зацікавлених осіб від розгляду питання.

- Положення про адміністративний акт: детальні вимоги щодо змісту та форми адміністративного акта.

- Участь зацікавлених осіб: участь осіб, які мають інтереси в адміністративній процедурі, визначається залежно від завдань конкретного адміністративного органу та впливає на права та обсяг їхніх прав.

- Стадія оскарження рішень: процедура передбачає можливість оскарження рішень, які були прийняті адміністративними органами.

- Забезпечення виконання адміністративного акта: передбачені заходи примусового впливу покликані забезпечити повне та неупереджене виконання рішення адміністративного органу.

Зазначені характеристики є спільними для адміністративної процедури в обох країнах, враховуючи правила та принципи, що регулюють взаємодію адміністративних органів з громадянами та іншими зацікавленими сторонами [1, с. 1–11; 2 с. 1–10].

Якщо говорити за відмінності між двома нормативно-правовими актами, то вони є незначними, серед них можна виділити наступні:

– Відсутність чітких строків розгляду, виконання відповідних рішень у межах адміністративного провадження в нормативно-правовому акті Словацької Республіки, на відміну від Закону України «Про виконавче провадження», який містить чіткі строки повідомлення, розгляду та вчинення інших дій, необхідних для проведення належної адміністративної процедури.

– Відсутність підстав для припинення, відкликання та визнання недійсним чи нікчемним адміністративного акта. Законодавство України передбачає конкретні підстави, за яких можуть бути припинені або відкликані адміністративні акти. Ці підстави можуть включати, наприклад, помилки в процедурі прийняття акта, неправомірність дій адміністративного органу, зміну обставин, що суттєво впливають на зміст акта та інші об'єктивні обставини, що не містить адміністративно-процесуальний кодекс Словаччини [2, с. 2–7].

При порівнянні моделі адміністративної процедури України та Словацької Республіки вбачається, що нормативно-правові акти містять загальні поняття про примирення сторін, укладення мирової угоди, тобто можна констатувати, що зазначені закони не містять жодних норм про медіацію та її практичне застосування, що є неправильним, оскільки запровадження медіації відповідає актуальним європейським тенденціям, де все більше наголошується на використанні медіаційних процедур у сфері публічного права для вирішення конфліктів. Медіація є ефективним механізмом, який доповнює адміністративну та судову форми захисту. Вона надає можливість сторонам самостійно вирішити спір, залучаючи незалежного та нейтрального посередника, наприклад, в особі органу державної влади чи місцевого самоврядування, до компетенції якого віднесене відповідне питання та який сприяє створенню конструктивного діалогу та досягненню взаємовигідного рішення [4, с. 179–180].

Таким чином, можна зробити висновок, що аналізовані у даній статті нормативно-правові акти України та Словаччини в сфері застосування адміністративної процедури мають більше спільних рис, ніж відмінностей, які за своєю правовою природою направлені на стандартизацію та вироблення єдиної концепції порядку розгляду та вирішення справ та направлення на ефективну взаємодію між державною та приватними особами.

Слід відзначити, що законодавцям обох сторін доцільно також розглянути питання щодо імплементації впровадження медіації в публічно-правовій сфері та розроблення відповідних механізмів її реалізації та запровадження у сфері адміністративної процедури.

Література:

1. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text> (дата звернення: 17.07.2023).
2. Act no. 71, ZÁKON z 29. júna 1967 o správnom konaní (správny poriadok) URL: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/1967/71/ZZ_1967_71_20180901.pdf (дата звернення: 17.07.2023).
3. Маркова О. О. Українська модель адміністративної процедури. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* № 3. 2022. С. 177–180.
4. Міхеєв М. В. Окремі аспекти правового регулювання адміністративних процедур в Україні та Європейському Союзі. *Юридичний науковий електронний журнал.* № 5. 2021. С. 178–182.
5. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив (О. Ф. Андрійко, В. М. Бевзенко та ін.); за заг. ред. В.П.Тимощука. К., 2019. С. 10–33.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-334-7-20>

AREAS OF ENSURING NATIONAL SECURITY, CLASSIFICATION OF CRISES AND THEIR DEFINITION, LEGAL ASPECTS**СФЕРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ,
КЛАСИФІКАЦІЯ КРИЗ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ,
ПРАВОВІ АСПЕКТИ****Каптан М. В. Каптан М. В.**

*senior researcher of the research department of legal problems in the field of international cooperation of the scientific and research administration for resource provision problems in the military field, in the field of defense and military construction, Center for Military and Strategic Research of the National Defence University of Ukraine
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0008-3610-4633>*

*старший науковий співробітник науково-дослідного відділу правових проблем у сфері міжнародного співробітництва науково-дослідного управління проблем ресурсного забезпечення у воєнній сфері, сфері оборони та військового будівництва Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0008-3610-4633>*

Особливо актуально для України на даний час зосередити удосконалення системи забезпечення національної безпеки у таких сферах: зовнішньополітична, у сфері держбезпеки, у воєнній сфері і